

Súd: Krajský súd Trenčín
Spisová značka: 17CoP/25/2021
Identifikačné číslo súdneho spisu: 3820204688
Dátum vydania rozhodnutia: 25. 11. 2021
Meno a priezvisko sudcu, VSÚ: Mgr. Ivan Kubínyi
ECLI: ECLI:SK:KSTN:2021:3820204688.1

ROZSUDOK V MENE SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Krajský súd v Trenčíne v senáte zloženom z predsedu senátu Mgr. Ivana Kubínyiho, sudkyne JUDr. Gabriely Janákovkej a sudkyne JUDr. Aleny Záhumenskej vo veci starostlivosti súdu o maloleté deti: 1/ G. X., narodený XX.XX.XXXX, 2/ O. X., narodená XX.XX.XXXX, obaja bytom ako matka, zastúpení Úradom práce, sociálnych vecí a rodiny v P. ako kolíznym opatrovníkom, deti rodičov, matky: Z. E., narodená XX.XX.XXXX, trvale bytom B., ul. XX. R. XX/XX, občan SR, právne zastúpená U. U. B., advokátom, so sídlom v P., Ul. U. F. XX a otca: Z. X., narodený XX.XX.XXXX, trvale bytom B., D. XXXX/XX, občan SR, právne zastúpený L. C. O., advokátkou, so sídlom v B., ul. I. XX, o návrhu otca na zmenu rozhodnutia - zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti rodičov, na odvolanie otca proti rozsudku Okresného súdu Prievidza zo dňa 19. marca 2021, č.k. 18P/40/2020-133, takto

rozhodol:

- I. Rozsudok súdu prvej inštancie **p o t v r d z u j e .**
- II. Žiaden z účastníkov **n e m á n á r o k** na náhradu trov odvolacieho konania.

o d ô v o d n e n i e :

1. Súd prvej inštancie napadnutým rozsudkom zamietol návrh otca na zmenu doterajšej úpravy práv a povinností rodičov k maloletým deťom, ktorým otec žiadal zmeniť doterajšie zverenie maloletých matke na striedavú osobnú starostlivosť. Dôvodom požadovanej zmeny bola zmena pracovných turnusov otca na dva týždne v práci a dva týždne doma, no najmä pretrvávajúci intenzívny záujem byť spolu s deťmi a podieľať sa na ich výchove v širšom rozsahu, ako otcovi umožňoval doposiaľ upravený styk v rozsahu celého týždňa pripadajúceho na jeho turnusové voľno.

2. Zamietnutie návrhu súd prvej inštancie odôvodnil tým, že maloleté deti nemajú záujem byť v starostlivosť otca rovnaký časový interval ako u matky. Maloletý G. ako aj mal. O. v konaní uviedli, že chcú, aby ich kontakt s otcom zostal v takom rozmedzí ako doposiaľ, t.j. chcú byť u matky dva týždne a následne u otca jeden týždeň, pričom bolo zistené, že maloletí opakovane verbalizovali pred matkou, že k otcovi ísť nechcú. Súdom prvej inštancie bolo tiež zistené, že mal. O. má problém citovo sa odpútať od matky v momente jej odchodu do domácnosti otca, bolo však tiež potvrdené, a to aj cez jedno z maloletých detí, tvrdenie otca, že následne sa v domácnosti otca obaja ukludnia. Súčasne mal súd prvej inštancie preukázané aj tvrdenie matky, že v domácnosti otca dochádza k fyzickým potýčkam medzi otcom a maloletými deťmi, ako vyhrotenie predchádzajúcich verbálnych vzájomných stretov otca a syna. Podľa súdu prvej inštancie bolo tiež zrejmé, že otec sa príprave maloletých na vyučovanie venuje vo výrazne menšej miere ako matka v jej domácnosti, pričom prípravu na vyučovanie v danom veku nemožno ponechať výlučne na vôľu resp. rozhodnutie maloletých. Rodič by mal naopak aktívne vstupovať do prípravy detí na vyučovanie v jeho domácom prostredí, napriek jeho presvedčeniu, že maloleté deti uvedené zvládajú bez problémov aj samé. Čo sa týka záverov znaleckého dokazovania z obdobia 02/2017, na ktoré poukazoval otec, je

podľa súdu prvej inštancie zrejme, že v danom čase znalec dospel k záveru, kedy evidoval prežívanie spolupatričnosti detí s otcom, v kontakte s ním je zrejmy pocit istoty a bezpečia u detí, otca rešpektujú ako autoritu. Uvedené znalec skonštatoval pred viac ako 4 rokmi, pričom súd prvej inštancie z aktuálneho vylučenia maloletého G. dňa 16.03.2021 zistil, že sa k otcovi nie veľmi teší. Ďalej súd prvej inštancie uviedol, že aj keď obaja rodičia majú spôsobilosť vychovávať dieťa a obaja majú záujem o osobnú starostlivosť o deti, majú obaja rozdielne predstavy o zabezpečovaní výchovy maloletých, kedy matka prísnejšie pristupuje k procesu prípravy detí na vyučovanie a je dôslednejšia resp. náročnejšia na maloleté deti, čo do úrovne nimi dosahovaných študijných výsledkov. U otca sa javí, že väčší dôraz kladie na vybudovanie si prirodzeného rešpektu a autority u maloletých detí, elementárnej úcty detí k svojmu rodičovi, k čomu však občas zvolí nie celkom vhodné výchovné nástroje. Napokon súd prvej inštancie konštatoval, že rodičia majú veľký komunikačný konflikt a komunikujú spolu iba minimálne. Pritom predpokladom na rozhodnutie súdu o zverení dieťaťa do striedavej starostlivosti oboch rodičov je vysoká miera schopnosti dohody rodičov a nevyhnutnosť intenzívnej komunikácie, týkajúcej sa potrieb maloletých detí, na čo dôrazne poukázal v konaní aj kolízny opatrovník maloletých detí. V tomto smere však súd prvej inštancie pripustil ako možné a cieľené vyhrocovanie tohto problému matkou so zámerom dosiahnuť aj z tohto dôvodu zamietnutie podaného návrhu. Vzájomný komunikačný problém rodičov je ale podľa súdu prvej inštancie evidentný už z konania, vedeného pod sp. zn. 7P/34/2015, kedy prebehlo aj odborné poradenstvo. Aj s prihliadnutím na záverečné stanovisko kolízneho opatrovníka maloletých detí preto súd prvej inštancie zamietol návrh otca na zverenie maloletých detí do striedavej osobnej starostlivosti oboch rodičov. O trovách konania rozhodol súd prvej inštancie podľa ustanovenia § 52 Civilného mimosporového poriadku (CMP) a žiadnemu z účastníkov nepriznal právo na ich náhradu.

3. Proti rozsudku podal odvolanie otec, ktorý žiadal napadnuté rozhodnutie zrušiť a vec vrátiť na ďalšie konanie. Namietal, že nie sú pravdivé zistenia súdu prvej inštancie o tom, že deti k nemu nechcú ísť, že v domácnosti otca dochádza k fyzickým potýčkam otca s deťmi. Uvedené skutočnosti začala tvrdiť matka až v čase, keď sa dozvedela o návrhu otca na zverenie detí do striedavej osobnej starostlivosti (SOS). Otec uviedol, že u detskej lekárky zistil, že matka ju navštívila až dva dni po príchode detí od otca, a tak modrinu mohli mať z aktivít realizovaných v čase starostlivosti matky. Rovnako problémy pri odovzdávaní detí na stretnutia s otcom začali až od podania návrhu otca na zverenie do SOS a sú umelo vyvolané matkou, ktorá deti na odovzdanie riadne nepripraví. To napokon podľa otca pripustil aj súd prvej inštancie. Za podstatné považoval otec tiež to, že po odchode od matky sa deti ukludnia, ako o tom napokon vypovedal aj maloletý. Otec v odvolaní odkázal na obsah svojej výpovede pred súdom prvej inštancie, kde vysvetlil, pri akých situáciách chytil maloletého okolo hrudníka (nie okolo krku) tak, aby ten nemohol okolo seba kopať a udierať. Rozhodne dieťa neškrtil. Otec namietal, že deti neboli vypočuté v jeho domácnosti, ale len v domácnosti matky a potom na súde, teda neboli vypočuté za rovnakých podmienok. Nemožno vylúčiť, že na výsluch pred súdom boli deti pripravené matkou, pretože keď im vravel, aby hovorili pravdu, odpovedali, že už vedia čo majú hovoriť. Maloletá O. potom napokon vypovedať odmietla a niektoré vyjadrenia maloletého G. považoval otec za neadekvátne jeho veku. Podľa otca sa súd prvej inštancie nesprávne stotožnil s argumentáciou matky, že sa nedostatočne venuje príprave detí na vyučovanie. Ako na pojednávaní uviedol, vždy sa detí pýta, či nepotrebujú niečo vysvetliť, skontroluje im úlohy, aj to, či majú zbalené tašky. Otec pripustil rozdielny spôsob výchovy zo strany matiek a zo strany otcov, čo však podľa neho neznamená, že je horší rodič, ktorému treba obmedzovať starostlivosť o deti, ku ktorému nie je potrebné mať rešpekt a úctu a viesť k tomu aj deti. Otec sa cíti dotknutý tvrdeniami matky o násilnom správaní k deťom a považuje ich za účelové, tak ako bolo v predchádzajúcom konaní účelové tvrdenie o alkoholizme otca, ktoré sa nepreukázalo. Svoj návrh na zverenie detí do SOS považoval za dôvodný a tento spôsob starostlivosti za ideálne riešenie, a to aj napriek problémom v komunikácii rodičov. Vždy si však od matky vypočuje informácie ohľadom detí a v záujme zamedzenia konfliktov rodičov navrhol odovzdávanie v pondelky a v piatky v škole po vyučovaní.

4. Matka vo vyjadrení k odvolaniu žiadala napadnutý rozsudok potvrdiť ako vecne správny. Skutkový stav bol zistený nielen otcom namietanou výpoveďou matky, ale aj výpoveďou syna G. pred súdom, ktorá bola realizovaná v období, kedy boli maloleté deti u otca, a ich výpoveď tak nebola ovplyvnená matkou, ako to nedôvodne tvrdí otec. Matka poukázala aj na problematiku komunikáciu rodičov, ktorá tiež neumožňuje zverenie detí do SOS.

5. Kolízny opatrovník vo vyjadrení k odvolaniu zotrval na svojich stanoviskách prezentovaných v konaní a navrhoval napadnutý rozsudok potvrdiť.

6. Krajský súd ako súd odvolací preskúmal vec v zmysle ust. § 380 ods. 1 CSP v spojení s § 59 a nasl. CMP a s nariadením odvolacieho pojednávania podľa § 385 CSP dospel k záveru, že rozsudok súdu prvej inštancie je potrebné v napadnutej časti potvrdiť podľa § 387.

7. Podľa čl. 12 ods. 1 Dohovoru o právach dieťaťa štáty, ktoré sú zmluvnou stranou Dohovoru, zabezpečujú dieťaťu, ktoré je schopné formulovať svoje vlastné názory, právo tieto názory slobodne vyjadrovať vo všetkých záležitostiach, ktoré sa ho dotýkajú, pričom sa názorom dieťaťa musí venovať patričná pozornosť zodpovedajúca jeho veku a úrovni.

8. Podľa čl. 12 ods. 2 dohovoru sa na ten účel dieťaťu poskytuje najmä možnosť, aby sa vypočulo v každom súdnom alebo správnom konaní, ktoré sa ho dotýka, a to buď priamo, alebo prostredníctvom zástupcu alebo príslušného orgánu, pričom spôsob vypočutia musí byť v súlade s procedurálnymi pravidlami vnútroštátneho zákonodarstva.

9. Z obsahu spisu je zrejmé, že súd prvej inštancie sa dôsledne riadil uvedenými ustanoveniami Dohovoru o právach dieťaťa. Vytvoril priestor na výsluch oboch maloletých priamo pred sudcom mimo pojednávania v neprítomnosti rodičov, pričom maloletý G. k veci podrobne vypovedal (zápisnica č.l. 103). Z jeho výpovede je opakovane zrejmé, že mu aktuálna forma starostlivosti vyhovuje a má záujem, aby bola takto realizovaná aj naďalej. O širší časový rozsah pobytu u otca záujem nemá. Maloletá O. pred sudcom odmietla vypovedať. Jej názor bol zistený prostredníctvom kolízneho opatrovníka ako jej zástupcu a aj maloletá O. uviedla, že chce byť viac času s matkou a nie rovnaký čas u oboch rodičov (správa kolízneho opatrovníka č.l. 51).

10. Uvedené stanoviská maloletých súd prvej inštancie správne považoval za významné pri svojom rozhodovaní. Obaja sú vo veku, kedy vedia samostatne formulovať svoj názor na otázku vyhovujúceho modelu starostlivosti a tým, že súd vypočul maloletého G. v období pobytu detí u otca, eliminoval možnosť bezprostredného ovplyvňovania vyjadrenia maloletých zo strany matky, ktorú skutočnosť opakovane namieta otec. Ohľadom postupu súdu pri výsluchu maloletých preto neobstojí námietka otca, že došlo k pochybeniu, keď deti neboli vypočuté v jeho domácnosti. K ovplyvňovaniu vyjadrenia maloletých je potrebné uviesť, že k tomuto nemusí dochádzať len priamym usmernením dieťaťa zo strany rodiča. Pri pozitívnej citovej väzbe dieťaťa k oboom rodičom, o ktorej v tomto prípade nie sú pochybnosti, sa dieťa prirodzene snaží vyhovieť predstavám rodiča a tohto nesklamáť. Pre dieťa je potom mimoriadne náročné vyjadrovať sa k veciam, na ktoré majú rodičia protichodné názory, pretože to nevyhnutne vedie k situácii, kedy sa dieťa dostáva do rozporu s požiadavkou jedného z rodičov.

11. Súd prvej inštancie však nevychádzal iba z výpovedí maloletých, hoci ich považoval za významné. Zohľadnil aj spôsob výchovy zo strany otca, spôsob prípravy na vyučovanie a komunikáciu medzi rodičmi. I keď súd prvej inštancie zmenil fyzické potýčky medzi otcom a maloletým G., je zrejmé, že tieto nehodnotil ako fyzické násilie zo strany otca a nie je preto dôvodná námietka otca, že je mu pripisované násilné správanie voči maloletým. V prípade fyzického násillia by totiž súd neponechal ani tak široký rozsah stretávania sa otca s maloletými ako má otec v súčasnosti. Rovnako súd prvej inštancie nekonštatoval, že by otec prípravu maloletých na vyučovanie zanedbával, konštatoval len rozdielny prístup rodičov k príprave maloletých na vyučovanie, v ktorom je matka iniciatívnejšia. V tomto smere sa tak nejedná o dôvody, pre ktoré by nebola striedavá starostlivosť možná, je však namieste pozitívne hodnotiť čo najaktívnejší prístup rodiča k príprave maloletých detí na vyučovanie. Popri vyjadreniach maloletých k preferovanej budúcej forme starostlivosti je tak aktívnejší prístup matky k príprave detí na vyučovanie podporne ďalším dôvodom pre zachovanie súčasného modelu starostlivosti. V prípade maloletých ako žiakov prvého stupňa ZŠ je totiž čo najaktívnejší prístup rodiča k školským povinnostiam dieťaťa veľmi vhodný.

12. V tejto súvislosti by nebolo na prospech veci otcom navrhované eliminovanie rodičovského konfliktu tým, že by sa eliminovala komunikácia rodičov a deti by si odovzdávali prostredníctvom školy. Odvolací súd sa stotožňuje so súdom prvej inštancie, že striedavá osobná starostlivosť nie je vhodnou formou starostlivosti, pokiaľ sú vzťahy rodičov vysoko konfliktné a vyznačujú sa nízkou mierou schopnosti konštruktívne komunikovať. So striedavou osobnou starostlivosťou je v zásade nevyhnutne spojený rovnako intenzívny vplyv oboch rodičov na všetky aktivity dieťaťa. Je preto nevyhnutné, aby rodičia boli schopní jednotnej výchovy, a to najmä u školopovinných detí, kde sú už dané prísnejšie podmienky na dodržiavanie požadovaného režimu a kde je vhodné jednotné vedenie v prístupe k školským povinnostiam a v príprave na vyučovanie. Zvlášť v začiatkoch školskej dochádzky nie je

vhodné dieťaťu komplikovať beztak náročný vstup do nového prostredia nekoordinovaným prístupom rodičov k školským povinnostiam dieťaťa. Aj z tohto dôvodu bolo správne prikloniť sa k zachovaniu súčasného modelu starostlivosti o maloletých a rovnomernú striedavú starostlivosť nateraz v posudzovanom prípade neprijatť.

13. Vzhľadom na uvedené nepovažoval ani odvolací súd, v zhode so súdom prvej inštancie, za vhodné nariadiť v súčasnosti striedavú osobnú starostlivosť a napadnuté rozhodnutie potvrdil ako vecne správne.

14. O nároku na náhradu trov odvolacieho konania rozhodol odvolací súd podľa ust. § 396 ods. 1 CSP v spojení s ust. § 52 CMP.

15. Rozhodnutie bolo prijaté senátom odvolacieho súdu jednomyseľne.

Poučenie:

Proti tomuto rozhodnutiu odvolanie nie je prípustné.

Proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa (§ 419 CSP) v lehote dvoch mesiacov od doručenia rozhodnutia odvolacieho súdu oprávnenému subjektu na súde, ktorý rozhodoval v prvej inštancie. Ak bolo vydané opravné uznesenie, lehota plynie znovu od doručenia opravného uznesenia len v rozsahu vykonanej opravy (§ 427 ods. 1 CSP).

Dovolateľ musí byť v dovolacom konaní zastúpený advokátom. Dovolanie a iné podania dovolania musia byť spísané advokátom (§ 429 ods. 1 CSP).

V dovolaní sa popri všeobecných náležitostiach podania uvedie, proti ktorému rozhodnutiu smeruje, v akom rozsahu sa rozhodnutie napáda, z akých dôvodov sa rozhodnutie považuje za nesprávne (dovolacie dôvody) a čoho sa dovolateľ domáha (dovolací návrh) (§ 428 CSP).